

POP sote, Rakennehanke, LOPPURAPORTTI KOKONAISUUDEN OSALTA

TAUSTA JA YLEISKUVAUS

Pohjois-Pohjanmaalla valmisteltiin vuosina 2020-2021 tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus- ja rakenneuudistusta palvelevan alueellisen valmistelun hankkeita kiinteänä yhtenä POP sote-kokonaisuutena. Hankkeet toteutuivat yhtenä kokonaisuutena myös siten, että kaikki maakunnan 19 sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäjä- ja tuottajaorganisaatiota olivat kiinteästi mukana hanketyössä.

Rakenneuudistusta palvelevan alueellisen valmistelun hanke jaettiin 11 osahankkeeseen, jotka jakautuivat eri osa-alueille seuraavasti:

Osa-alue 1

- Hankejohto ja -hanketoimisto, hankkeen ohjausryhmät, viestintä, Hyvinvointialuevalmistelu/ VATE-työ

Osa-alue 2

- Johtamisen ja ohjauksen kehittäminen, sote-palvelustrategiatyö
- (Henkilöressurssien ennakointi ja) toimintalähtöinen automatisoitu työvuorosuunnittelu
- Ensihoito
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE)
- TKIO, Innovaatio- ja testauslaboratoriotointa
- Tietojohtaminen

Osa-alue 3

- Sote-ICT-hankekokonaisuus
- Pth-kirjaamiskäytäntöjen yhtenäistäminen
- Asiakkaiden ja ammattilaisten digipalvelut

Osa-alue 4

- Yhteistyöalueen yhteinen kehittäminen, OT-keskusjatkovalmistelu

Rakennehanke-kokonaisuus tuki Pohjois-Pohjanmaan Tulevaisuuden sotekeskus-hankkeen eri kehittämisohjelmien työtä (lapset, nuoret, perheet/ mielenterveys- ja päihdepalvelut/ ikäihmisten palvelut/ hoitotakuu/ kuntoutus).

Käytännössä tämä tarkoitti vapaaehtoisen alueellisen yhteistyön ja valmistelun tukemista liittyen:

1. Palveluiden järjestämisen ja tuottamisen toimintamallien ja ohjauksen kehittämiseen ja yhtenäistämiseen
2. Palveluverkkoa koskevaan selvitykseen ja suunnitelmaan
3. Palveluketjujen ja -kokonaisuuksien määrittelyyn

4. Palveluverkon ja -ketjujen johtamisen kehittämiseen ja tiedolla johtamiseen
5. Tieto- ja viestintäteknisten ratkaisujen yhtenäistämiseen
6. Muiden kustannuskehityksen hillintään liittyvien toimenpiteiden valmisteluun

Tuki toteutettiin kaikilla neljällä eri osa-alueella 11 osahankkeen sekä hanketoimiston ja -johdon, ohjausryhmätoiminnan + VATE-valmistelutyöhön osallistumisen kautta.

Sosiaali- ja terveysministeriön kanssa ennen hanketyön käynnistymistä käydyissä keskusteluissa nousi esiin neljä Pohjois-Pohjanmaata koskevaa erityisteemaa, jotka huomioitiin hankkeiden toteutuksessa:

- 1) Nuorten ja työikäisten työ- ja toimintakykyä tukevat palvelut
- 2) Lasten ja nuorten palvelut
- 3) Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vaikuttavuuden lisääminen
- 4) Hoito- ja palveluketjujen integraatio

Pohjois-Pohjanmaalla rakenneuudistusta tukevan alueellisen valmistelun hanke ja tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hanke kytkettiin tiiviisti toisiaan tukeviksi kokonaisuuksiksi. Edellä mainitut erityisteemat tulivat kattavasti huomioituiksi hankekokonaisuudessa. Myös budjettiresursseja kohdennettiin näiden erityistavoitteiden mukaisesti.

Rakenneuudistushankkeessa mm. digitalisaatioon sekä Pohjoisen OT-keskuksen jatkovalmisteluun liittyvät kehittämisosiot tukivat erityisteemoista esim. lasten, nuorten ja perheiden palveluiden sekä mm. näihin liittyvien mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittämistä.

Hankkeessa luotu sote-palvelustrategia tarjosi suoraan Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialuevalmistelulle strategisen pohjan, yhdessä sen taustalla tehtyjen alueen laajojen tilannekuvausten kanssa.

Rakenneuudistushankkeeseen kuuluva HYTE-osio sisällytettiin läpileikkaavana kummankin hakemuskokonaisuuden kaikkiin alateemoihin. Huomiota kiinnitettiin HYTE-työn vaikuttavuuteen sekä Pohjois-Pohjanmaan erityisosaamiseen ihmislähtöiseen HYTE-käsitteeseen ja kaikkien maakunnan kuntien allekirjoittamaan hyvinvointisopimukseen liittyen.

Pohjois-Pohjanmaalla oli tehty jo aiemmin vaikuttavaa työtä integraation edistämiseksi sekä Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ja Oulun kaupungin integraatioselvityksessä sekä sen jatkona kaikkiin maakunnan kuntiin ulottuvassa Sote-ict, tietojohdaminen ja hoito- ja palveluketjujen kehittäminen - hankkeessa.

Sitä kehittämistyötä jatkettiin ja syvennettiin sekä tulevaisuuden sote-keskus- että rakenneuudistus-hankkeessa. Integraation edistäminen huomioitiin laajasti mm. palveluketjujen, tietojohdamisen ja tietojärjestelmien näkökulmasta.

Tietojohdamisesta oli rakenneuudistushankkeessa oma kehittämiskokonaisuutensa, jonka vaikutukset ulottuivat läpileikkaavana muihin osahankkeisiin. Tietoaltaiden koonnin avulla luotiin pohjaa parempaan tiedolla johtamiseen ja vaikuttavuuden analyysiin.

Toimintalähtöisen automatisoidun työvuorosunnittelun optimoinnin pilotit eri kuntayhtymissä tuottivat mm. seuraavat hyödyt: laadukas työvuorosunnittelu, osaamisen hyödyntäminen yli yksikkörajojen, osaamis- ja kehittämistarpeiden näkyväksi tekeminen ja parempi huomioiminen, henkilöstön hyvinvoinnin ja

vaikutusmahdollisuuksien ja tasapuolisen kohtelun tukeminen, lakien ja työehtosopimusten noudattaminen, työvuorosunnitteluun käytettävän ajan säästö keskim. 72%, suurempien suunnittelukokonaisuuksien hallinta ja keskittäminen sekä sijaistarpeen väheneminen.

Rakennehankkeeseen sisältyvillä ict- ja digipalveluihin liittyvillä osioilla tuettiin integraatiotyötä mm. yhtenäistämällä tietojärjestelmiä ja tuomalla palveluihin uusia digitaalisia työkaluja.

Rakennehankekokonaisuuden kustannusten toteuma oli yhteensä n. 8,8 milj. euroa, joten käyttämättä jäi valtionavustusta n. 2,1 milj. euroa (budjetoitu 10,9 milj. euroa). Eniten "säästy" kustannuksissa hyvinvointialuevalmistelun hankkeissa, Digipalveluiden ja Kirjaamiskäytäntöjen kehittämishankkeissa sekä OT-keskusvalmistelussa.

Toteutus mahdollistui rakennehankekokonaisuuden osalta vuosien 2020-2021 aikana yhteensä mitattuina seuraavat henkilöresurssit: 90,66 htv:ta / 18 132 htp:ää.

(Tulevaisuuden soten osuus samalta ajalta oli 60,17 htv / 12 034 htp. Hankekokonaisuudet tukivat toinen toisiaan kehittämistyössä, tapahtui toivottua ristiinpölytystä.)

TAVOITTEET

POPsoite-hankekokonaisuuden (= Pohjois-Pohjanmaan Tulev.sote + rakennehanke -kokonaisuus) yhteiset omat tavoitteet kansallisten hyötytavoitteiden lisäksi siis olivat ja ovat edelleen täydennyshankevaiheessa:

- Palvelujen saatavuus paranee toimintatapoja ja palveluohjausta uudistamalla
- Kotoa kotiin -palveluketju toimii
- Erityistason sosiaali- ja terveystalvet jalkautuvat sote-keskuksiin
- Työnjako, yhteistyö ja osaaminen uudistuvat tukien henkilöstön saatavuutta ja pysyvyyttä
- Digitalisaatio uudistaa ja yhtenäistää toimintatapoja ja -prosesseja
- TKIO-toiminta vahvistaa maakunnan asemaa kehittämisen veturina
- Ihmislähtöisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön vaikuttavuus lisääntyy
- Sote-kustannusten kehitys pysyy hallittuna

Em. tavoitteista erityisesti digitalisaatioon ja TKIO-toimintaan liittyvät tavoitteet painottuivat puhtaasti rakenneuudistushankkeen puolelle.

HUOM!

Rakennehankkeen osa-alue- ja osahankekohtaiset tavoitteet sekä arviointia niiden saavuttamisesta on kuvattu tarkemmin ja syvemmin osa-alueiden omissa loppuraporteissa.

Kaikkiaan POPsoten rakennehankkeen eri osahankkeet saavuttivat asettamansa omat alueen ja osionsa prosessi- ja tulostavoitteet hyvin, myös kansallisia hyötytavoitteita kohti tehtiin laajasti vuoden 2021 aikana töitä tukien Pohjois-Pohjanmaan Tulevaisuuden sotekeskusohjelman kehittämistyötä ja toteutusta. Rakennehankkeen toteumaprosentiksi muotoutuikin 100 %.

TUOTOKSET

Rakennehankkeen eri osa-alueilla tehdyllä työllä päästiin kohti Tulevaisuuden sotekeskus -ohjelmalle kansallisesti asetettuja hyötytavoitteita ja omia alueellisia sekä hanke- ja osahankekohtaisia tavoitteita, sekä pystyttiin tukemaan tavoitteiden saavuttamista.

Syntyi paljon soteuudistusta, Pohjois-Pohjanmaan tulevaisuuden sotekeskusohjelman toteutusta ja tulevaa hyvinvointialuevalmistelua sekä sen pysyvää rakennetta ja toimintaa tukevia tuotoksia.

Samoin osa-alueen 4 OT-keskusvalmistelulla saatiin luotua pohjaa pohjoisen yta-alueen (OYS-erva) osaamis- ja tukikeskusrakenteelle ja pysyvälle toimintamallille.

HUOM!

Rakennehankkeen osa-alue- ja osahankekohtaiset tuotokset on kuvattu tarkemmin ja syvemmin osa-alueiden omissa loppuraporteissa.

KESKEISET HYÖDYT

Rakennehankkeen osahankkeiden toteutuksen keskeiset hyödyt tulivat juuri tuotosten ja hankeyhteistyön kautta. Hyödyt kohdistuivat sekä Pohjois-Pohjanmaan Tulevaisuuden sotekeskusohjelman että tulevan hyvinvointialueen hyväksi, OT-keskusvalmistelussa koko pohjoisen yta-alueen (OYS-erva) hyväksi.

HUOM!

Rakennehankkeen osa-alue- ja osahankekohtaiset keskeiset hyödyt on kuvattu tarkemmin ja syvemmin osa-alueiden omissa loppuraporteissa.

RIIPPUVUUDET JA JATKOTYÖ

Rakennehankkeiden sisällölliset tuotokset näkyvät osana tulevaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen valmistelua, jatkokehitystyötä ja pysyviä rakenteita.

Myös muutamien yhteisten osioiden osalta (HYTE, DIGI, TKIO ja järjestötyö) jatkotyö osana Tulevaisuuden soten täydennys Hanketta tai erillishankkeita vuosina 2022-2023 on merkittävää. Myös RRF-rahoitusta hyödynnetään digitalisaation ja ICT:n osalta.

Samoin Pohjoisen OT-keskuksen kehittämistyö saa vielä jatkohankkeen erillisrahoituksella yhdessä psykososiaalisten menetelmien kehittämistyön kanssa.

HUOM!

Rakennehankkeen osa-alue- ja osahankekohtaiset riippuvuudet ja mahdollisen jatkotyön kuvaus löytyy osa-alueiden omista loppuraporteista.